

Moniammatillinen työkytymi

Yleislääkäripäivät 24.11.2023

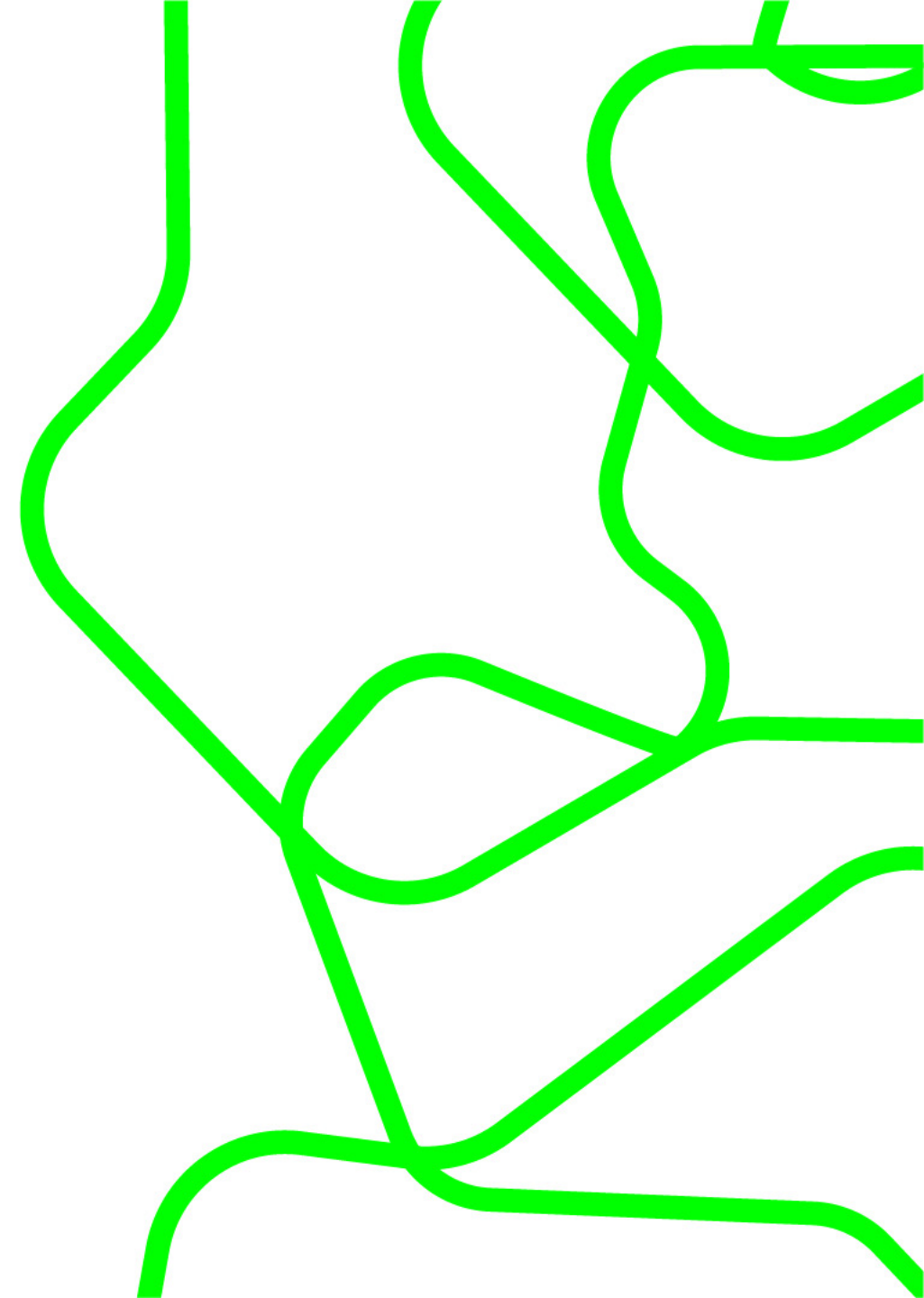
Eija Huttunen

Yleislääketieteen erikoislääkäri

Tkl, koulutusvastaava lääkäri, Sotokeskus Savonlinna

Sidonnaisuudet

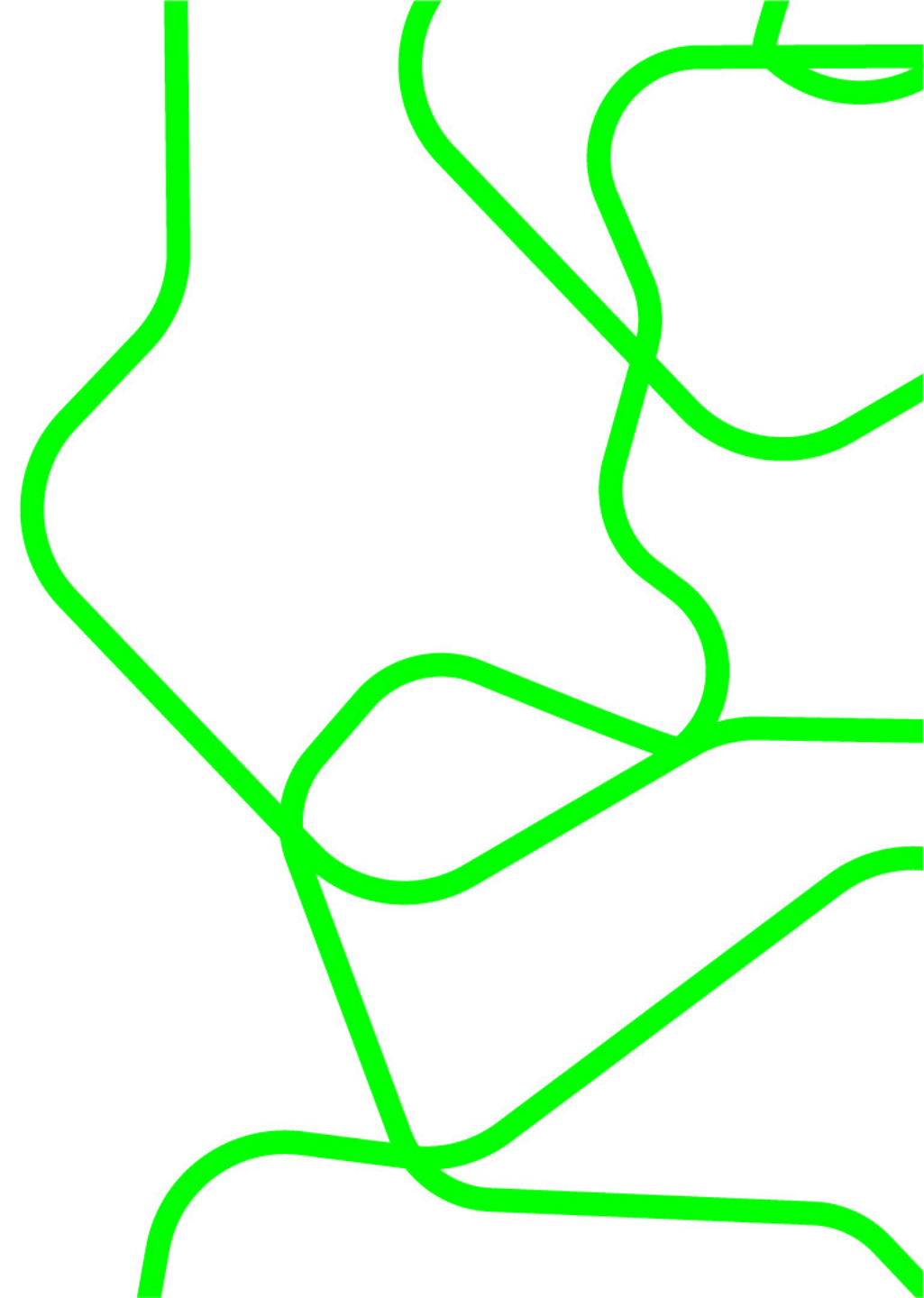
- Tkl, koulutusvastaava lääkäri Sotokeskus Savonlinna, Etelä-Savon HVA
- Erikoislääkärikouluttaja ja aluekouluttaja, UEF ja Pohjois-Savon YTA-HVA
- GPF ry: hallituksen, koulutustyöryhmän ja lehden toimituskunnan jäsen
- SLL: eHealth työryhmän ja Professio Kuopion jäsen

Moniammatillinen työkykytiimi Savonlinnassa

1.1.23 alkaen

- Etelä-Savon hyvinvointialueen aloittaessa entisen Essoten alueella aloitettua moniammatillista työkykytiimitoimintaa laajennettiin myös Savonlinnaan ja Pieksämäelle
- Kouluttajana/ mentorina kuntoutuslääkäri Ari Vehmas, Kaisankoti
- Tavoitteena potilaan kuntouttaminen työhön, ei eläköityminen
- Alussa paikallisten toimijoiden verkostoituminen, yhteiset viikoittaiset tapaamiset ja toiminnan jalkauttaminen käytännön tasolle
- Huomasimme hyvin nopeasti toiminnan edut kunkin tehdessä parhaan osaamaansa käytettävissään olevien tietojen pohjalta ja tuoden ne koko tiimin käyttöön

Aikaisemman toimintamallin epäkohtia

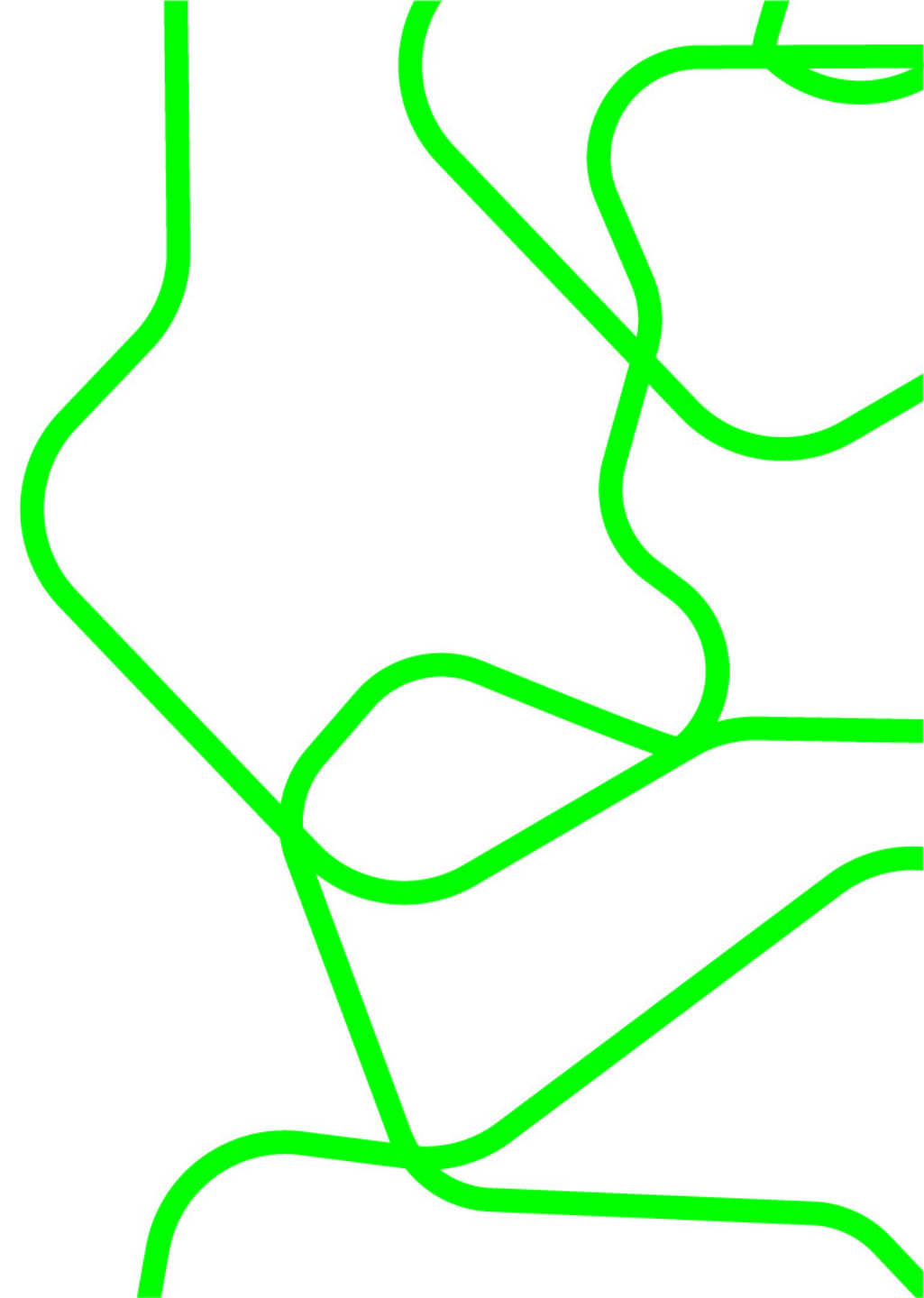
- Potilas ”tupsahtaa” lääkärin vastaanotolle toiveena eläkelausunto mahdollisesti jo usean eläkehylyn jälkeen tai ilman käsitystä, mitä ja miksi olisi tarpeen selvittää: ”tänne käskettiin”
- Eri toimijoilla eri tietojärjestelmät, jotka eivät keskustele keskenään ja/tai tietosuoja estää tiedon siirtymisen ammattilaiselta toiselle (TE-tsto, sos Effic)
- Lääkärin vastaanotto kuuluu selvitellessä työsuhteita, koulutuksia, taloudellista tilannetta ym. asioita, joihin ei lääkärin ammattitaidosta ole hyötyä eikä tietoja ole käytettävissä
- oma ammattitaito on lääketieteellinen osaaminen, johon vastaanotolla jäi aikaa niukalti

Mistä puhutaan?

- TE-keskus
- Työllisyyden Kuntakokeilu 1.3.21-31.12.24, jatkossa kaikki palvelu kunnan vastuulle v. 2025?
- Palkkatukiudistus 7/ 2023
- TYP= työllisyyttä edistävä monialainen yhteyspalvelu
- Ammatillinen vai yleinen työkyvyttömyys (ammatillinen >60.v ja työsuhteessa olevat)

Yhteistyökumppani Työllisyyden Kuntakokeilu

- Projekti 1.3.21-31.12.24 välisenä aikana
- Kaupunki vastaa työllisyyttä edistävistä toimenpiteistä
- TE-palveluista Kelan työmarkkinaetuutta saavat asiakkaat, alle 30-v nuoret, maahanmuuttajat siirtyivät
- Mukana voi olla TYP-asiakkaita
- Kuntakokeilu Savonlinna:
  1. Johtaja
  2. 17,5 omavalmentajaa
  3. Ammatinvalinnan psykologi
  4. Koulutussuunnittelija
  5. 2 terveydenhoitajaa
  6. 2 palveluneuvojaa

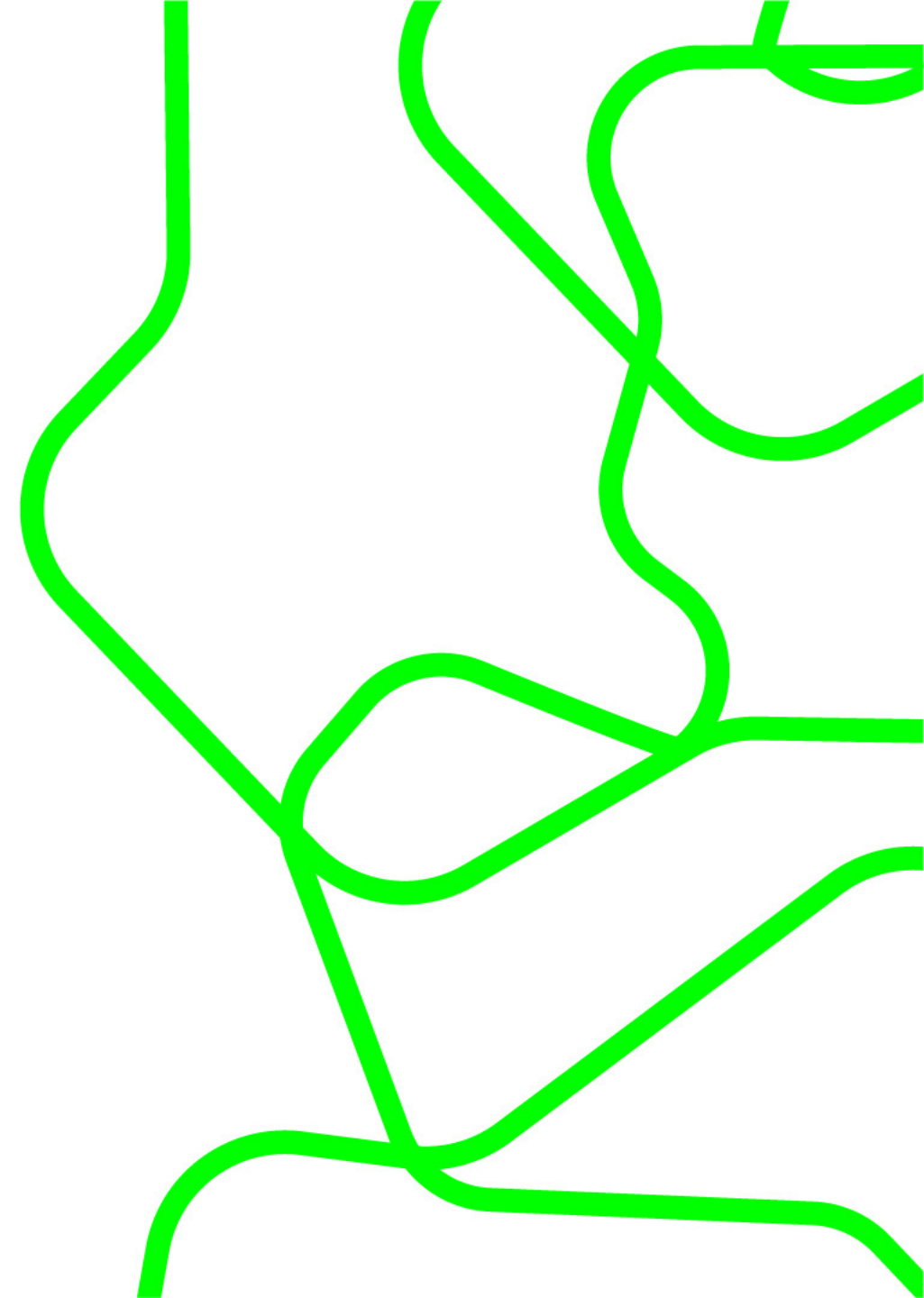
Palkkatuki uudistus

1.7.2023

- Uudistuksen tavoitteena on edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä, yksinkertaistaa järjestelmää ja lisätä tuen käyttöä erityisesti yrityksissä
- Pääosin epäedullisessa asemassa tai alentuneesti työkykyisten työllistymisen tukeminen
- Työnantaja tietää paremmin tuen määrän ja keston
- 15-25-vuotiaille, 50 vuotta täyttäneille, perusasteen koulutuksen varassa oleville, maahanmuuttajille, vähintään 6 kk ansiotyötä vailla olleille, alentuneesti työkykyisille
- 50% palkkakustannuksista, kesto max. 10 kk
- Vamman tai sairauden perusteella alentunut työkyky tai 55 vuotta täyttäneen työllistämistuki, 70% palkkakustannuksista

TYP= työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu

- TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen palvelutarpeen arvio yhteistyössä asiakkaan kanssa, kun
  1. Vähintään 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella tai
  2. Vähintään 25-v. ja yhtäjaksoisesti työtön vähintään 12 kk tai
  3. Alle 25-v ja työtön yhtäjaksoisesti vähintään 6 kk

Eloisan malli

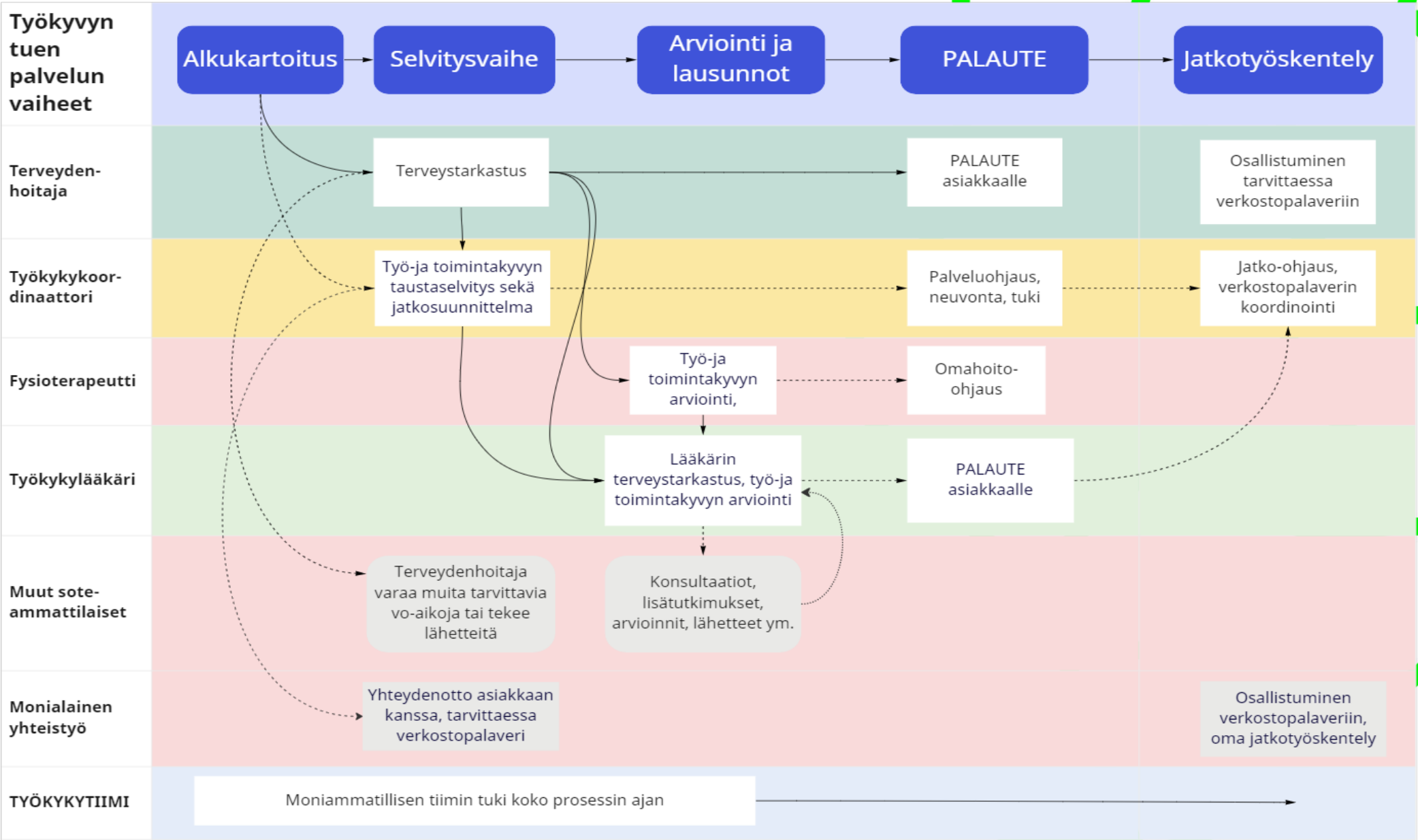
Kiitokset

mentorille Ari Vehmas, Kaisankoti ja MedCross

ja

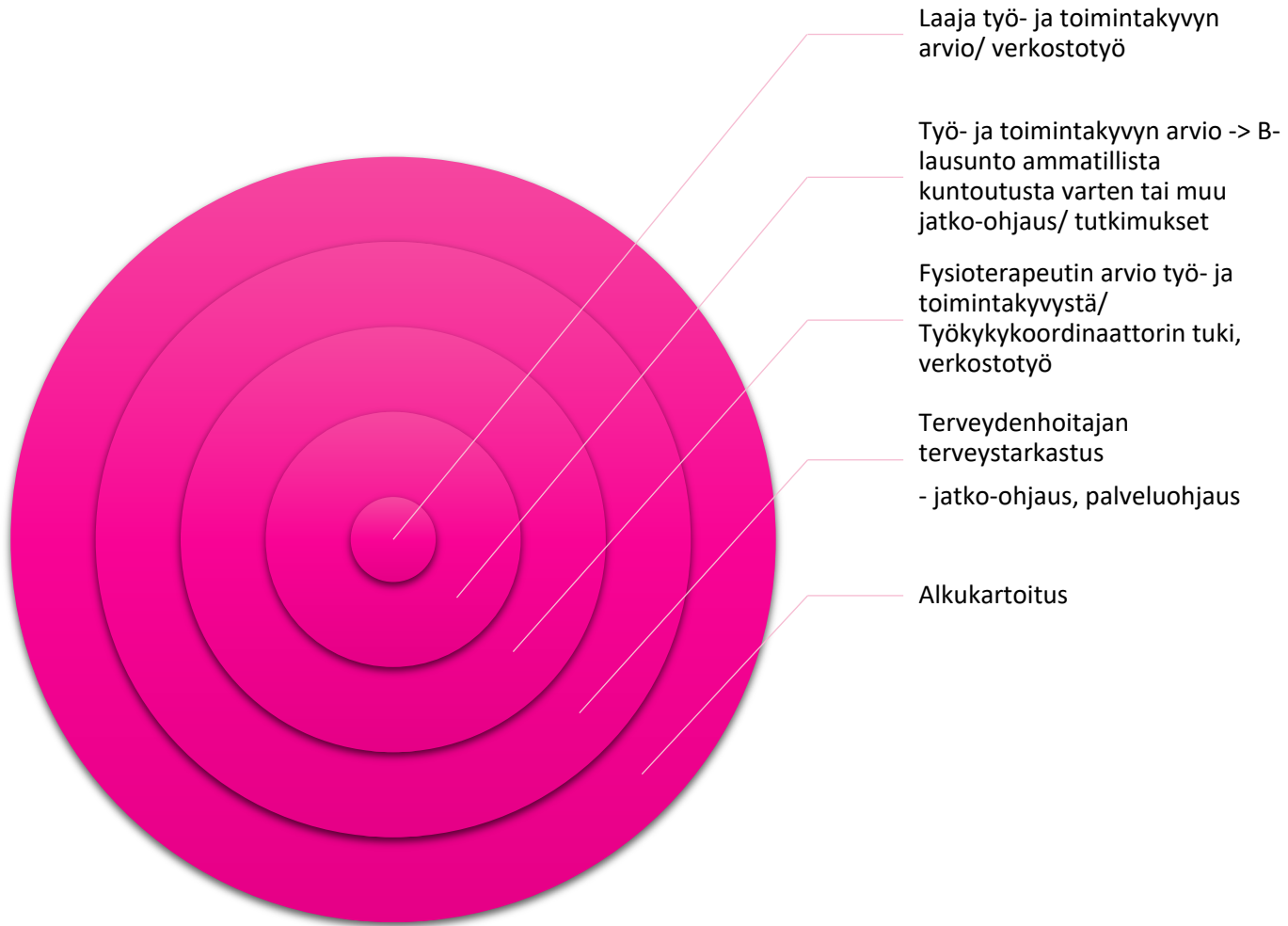
asiantuntijalle Sari Vauhkonen, Työkyvyn tuen
palvelut, Eloisa

Ohjautuminen alkukartoitukseen: sähköinen ajanvaraus, soitto terveysneuvon tai oman kunnan hyvinvointiasemalle

Sari Vauhkonen, asiantuntija/ Eloisa

Työkyvyn tuen palvelun tasot

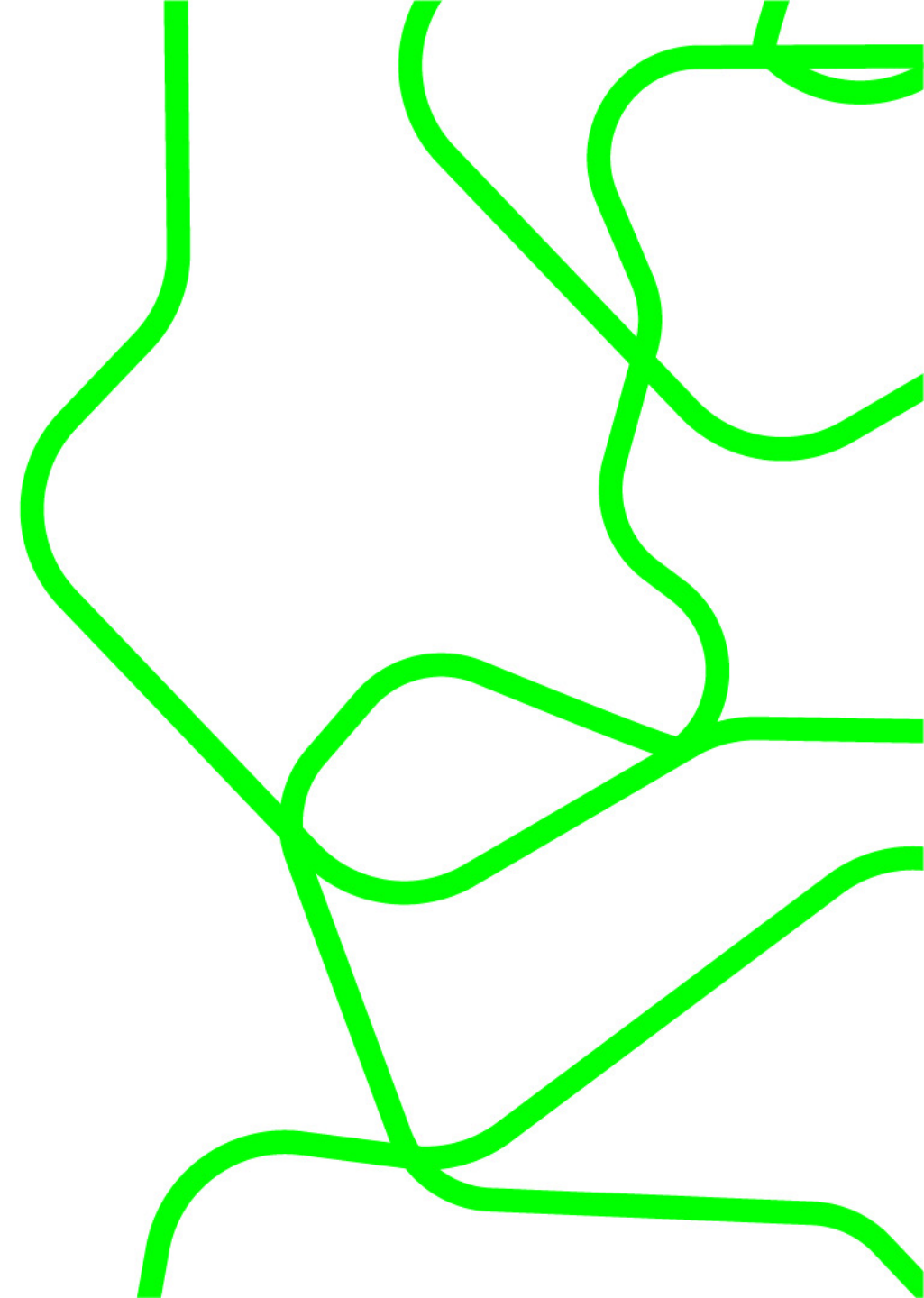

Savonlinnan työkykytiimin alku

- Mentorina kuntoutuslääkäri Ari Vehmas
- Kokoajana asiantuntija Sari Vauhkonen, Eloisan hankkeet
- Mahdollistajina tulosaluejohtaja, johtava ylilääkäri, vastaanoton ylilääkäri ja osastonhoitaja – johdon tuki toiminnalle
- 2 sh vastaanotolta
- 2 th/sh Kuntakokeilusta
- 2 TYP palveluohjaaja -> toisesta työkykykoordinaattori
- TE-keskuksen edustaja
- 1 päihdetyönohjaaja
- Asiantuntijafysioterapeutit konsultteina
- 1 vastaanoton sosiaaliohjaaja
- 3 yleislääketieteen erikoislääkäriä (3. aloitti huhtikuu -23)

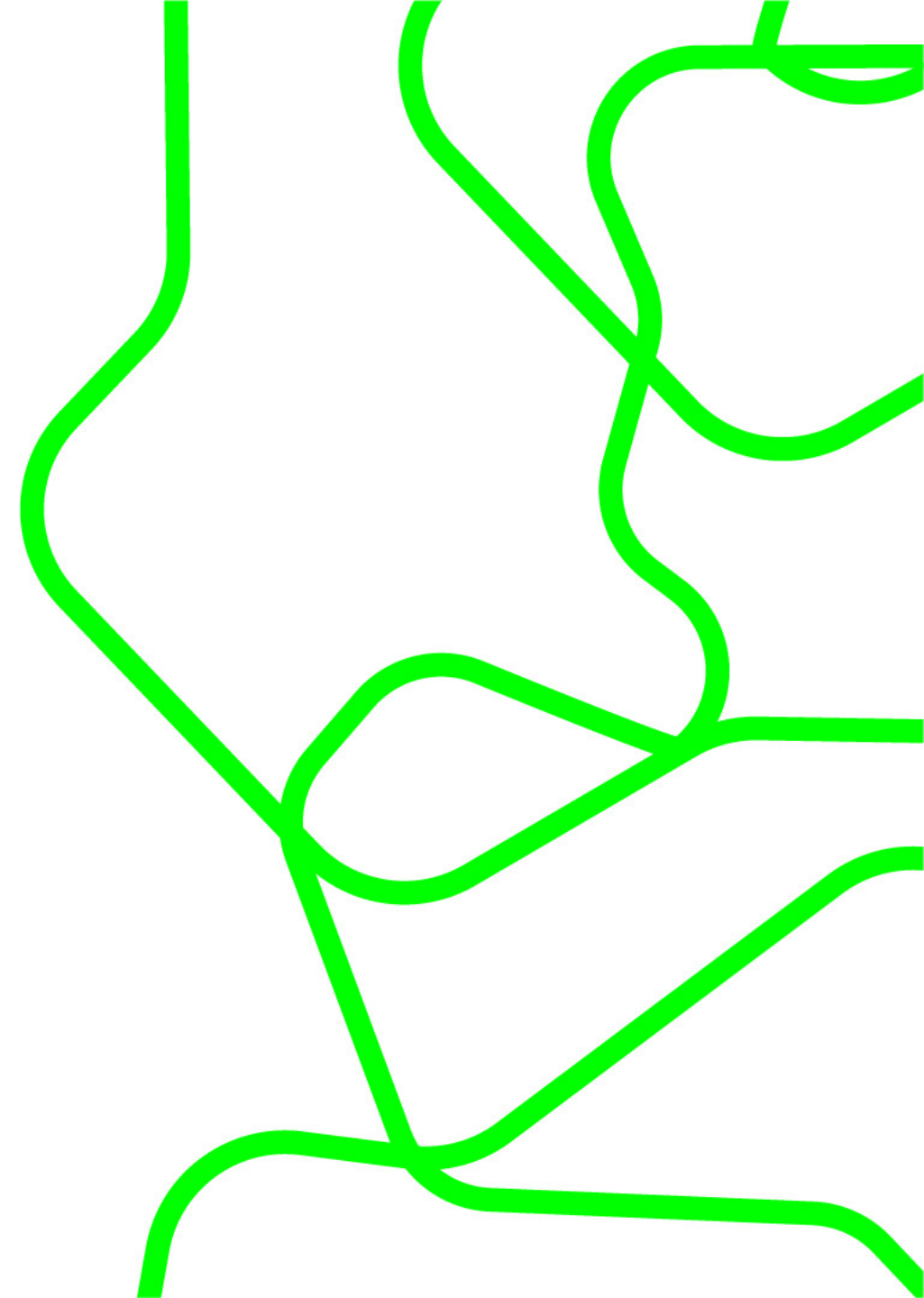
Terveystarkastukset 1.1.-14.11.23 SLN

- Hoitaja, Kuntahanke 275 tarkastusta
- Hoitaja, pth vastaanotto 46 tarkastusta
- Lääkäri, pth vastaanotto 88 tarkastusta

- Jonkin verran jonoa työkyklääkärille
- Kaikki tarkastetut eivät ohjaudu työkyklääkärin vastaanotolle – asia hoituu muutoin
- Osa terveyspulmista hoituu sairausvastaanotolla
- Osa hoituu muun ammattilaisen avulla, esim. päihdepulmat
- Työkykytiimiin kaikki käynnit asiakkaalle maksuttomia

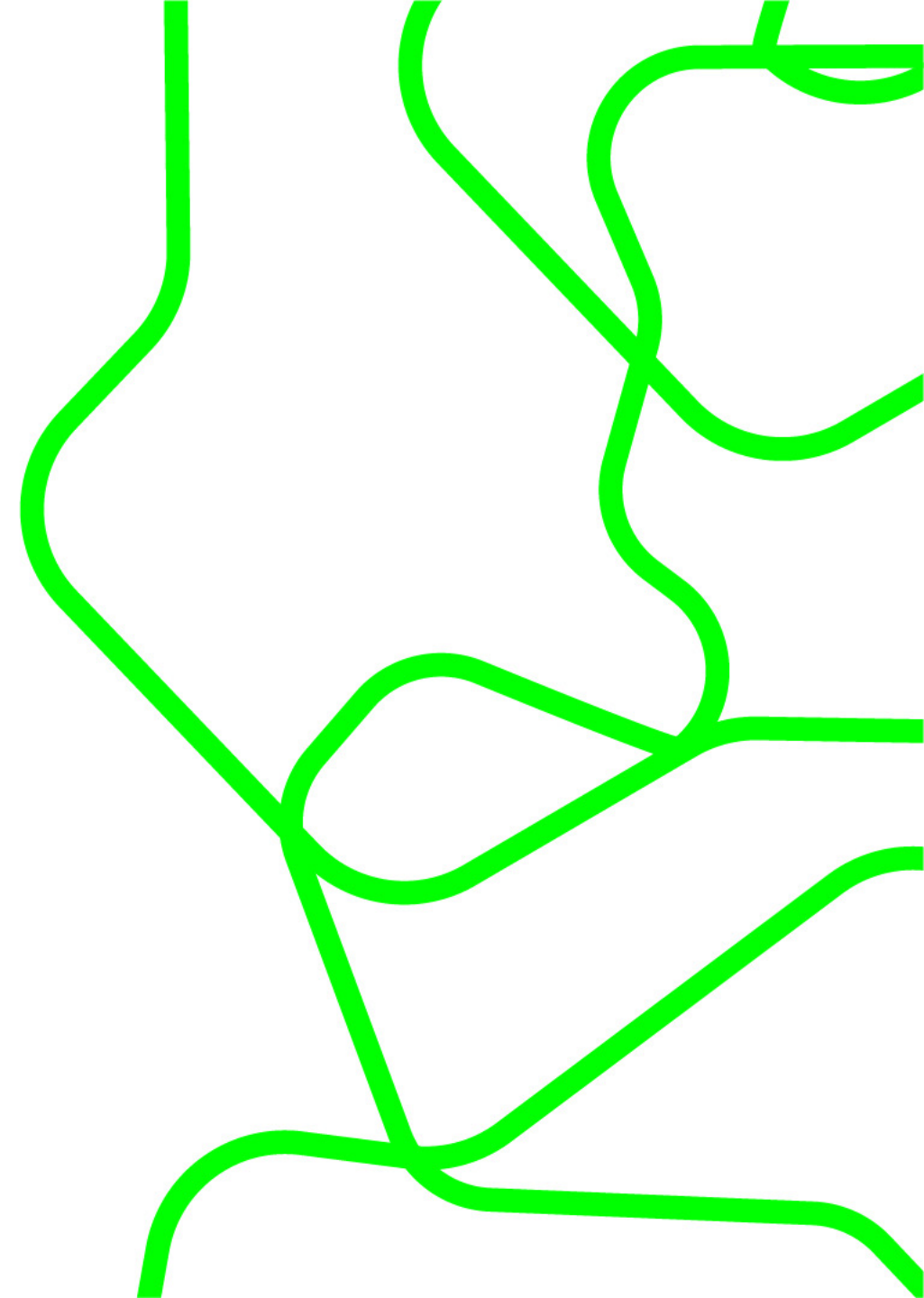
Ajankäyttö lääkärin kannalta

- 1 päivä viikossa työkykytiimille
- 2x 1½ tuntia potilasaikaa
- 1,5-2 tuntia yhteinen moniammatillinen työryhmä
- Toimistoajalla potilaiden terveystulosten jatkoselvittelyt, mahdolliset lausunnot, lähetteet ja uudet jatkosuunnitelmat
- Sh seuraa potilaan polkua ja konsultoi samaa lääkäriä

Hoitaja tiedon kokoajana avainasemassa

- Alkukartoitus, terveystarkastus
- Fraasipohja sairauskertomuksessa
- Esitietojen kokoaminen: potilaan koulutukset, työllisyys, elintavat, sairaushistoria lääkityksineen ja kontroleineen, taloudellinen tilanne, kuntoutukset, perhesuhteet,....
- Pitkäaikaissairauksien osalta etukäteisselvityksen kokoaminen esim. RR-seuranta 4 vrk, lab, sokeriseuranta, Finriski, BDI
- Yhteydenpito potilaaseen, rinnalla kulkija, työkyklääkäri konsultoitavissa

Alkukartoitus

- Etäpalveluna, 30 min
- Tämän hetkinen elämäntilanne
- Työ- ja koulutushistoria, milloin viimeksi ja missä?
- Työkyvyttömyyteen vaikuttavat asiat
- Koettu terveydentila
- Itselle tärkeimmät hoidettavat/ selvitetävät asiat
- Työkyky pisteet 0-10/10 pistettä
- Onko asiakkuuksia TE-toimistoon/ Kuntakokeiluun /sosiaalityöhön?
- Mahdollinen aktivointisuunnitelma

Työkykyhoitajan tarkastus 1

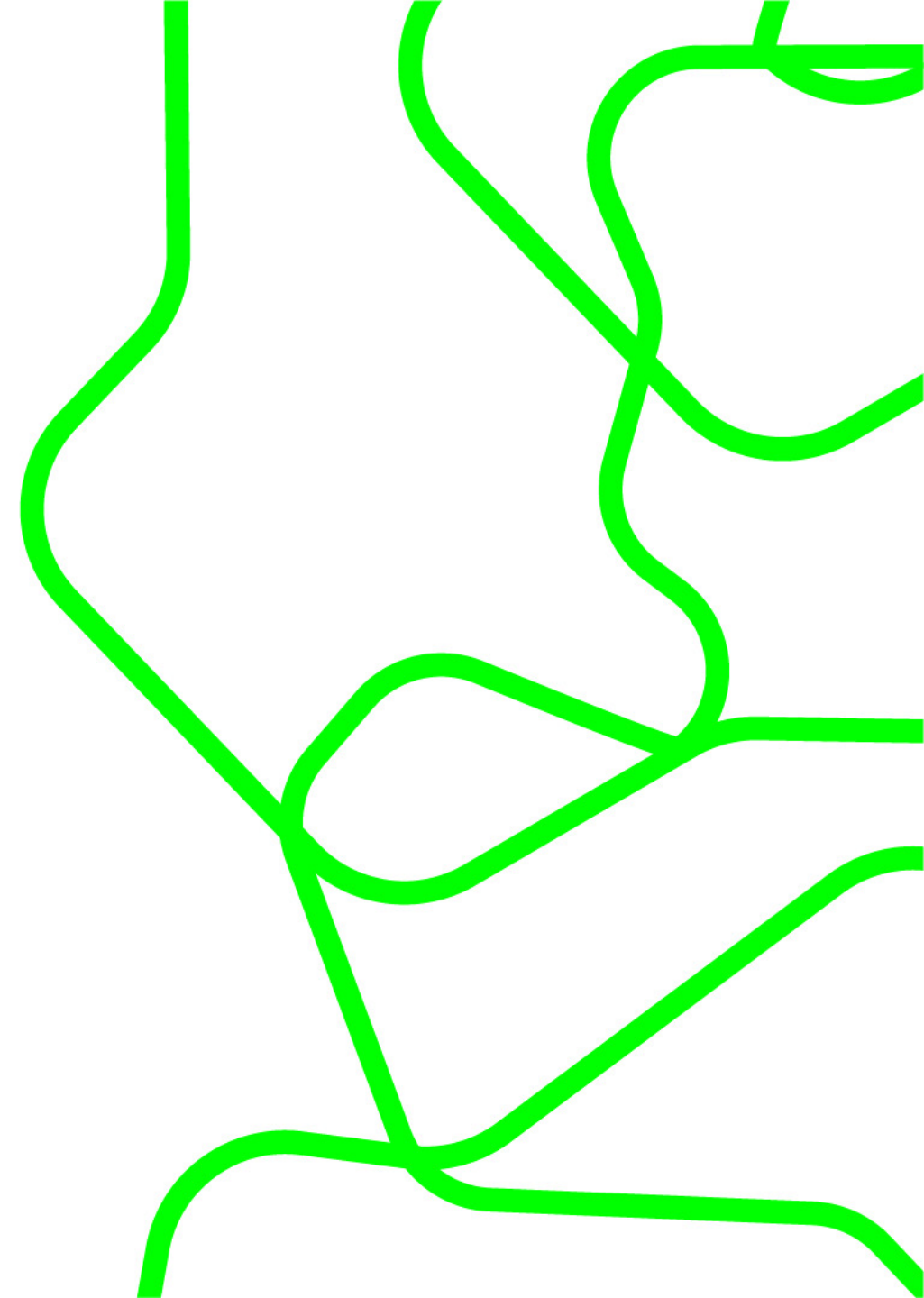
- Käytössä fraasipohja, rakenteinen kirjaaminen
- Riskitiedot
- Tulosyy: lähettävä taho/ tavoite tarkastukselle
- Koulutus, työhistoria
- Kuntoutukset: ammatilliset, lääkinnälliset
- Terveystila: fyysinen, psyykinen, kognitiivinen
- Lääkehoito
- Mittarit: BMI, Audit, RR, BDI, GAD7, Finriskilaskuri, ASRS tarpeen mukaisella laajuudella

Työkykyhoitajan tarkastus 2

- Toimintakyky: arjen sujuminen (vrt. C-lausunto kohta 6), sos. taidot, kielitaito
- Apuvälineet
- Terveystekijät: liikunta, ravitsemus, uni, tupakka, päihteet, riippuvuudet, suun terveys, rokotukset

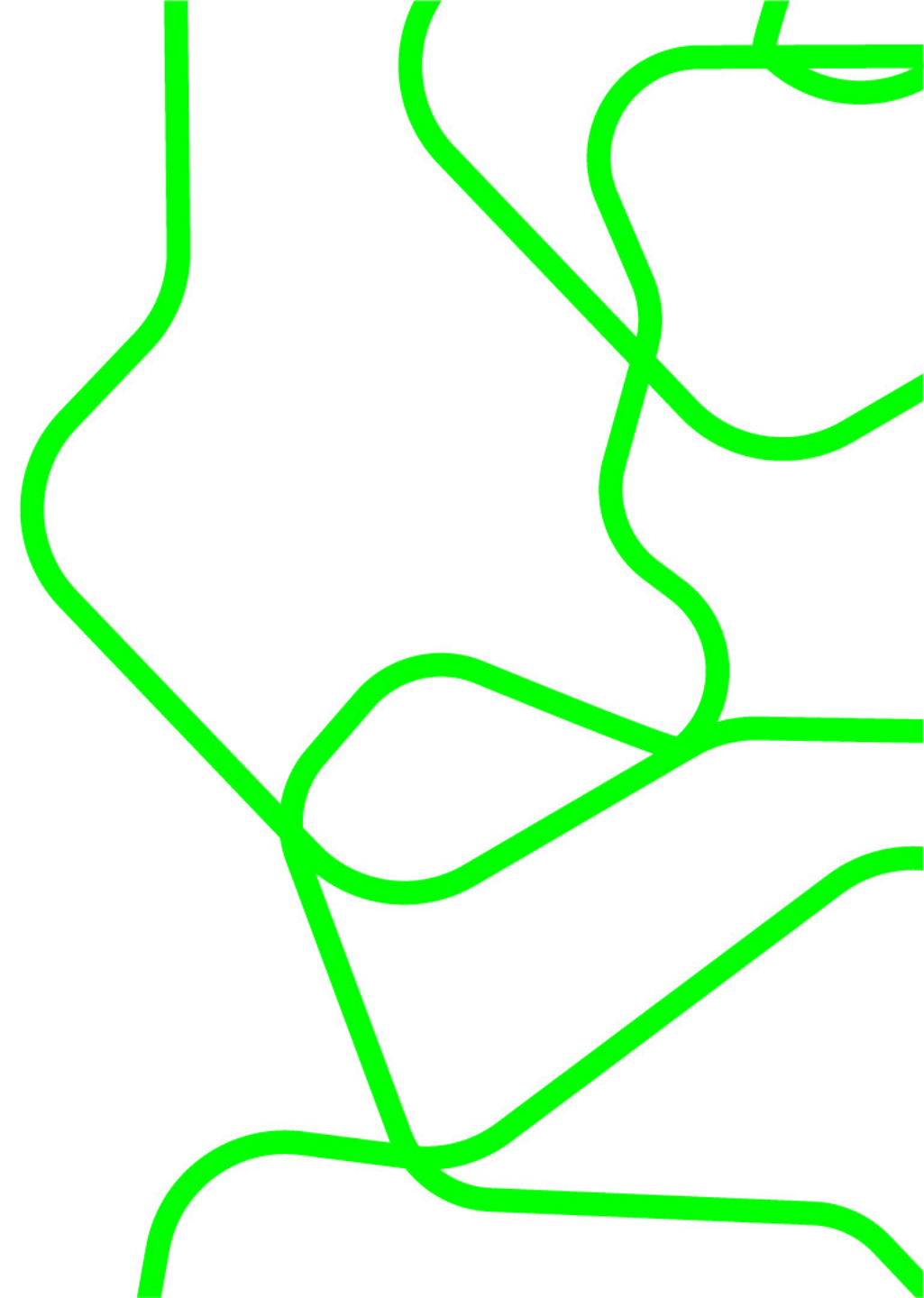
Sosiaalinen tilanne

- Talous ja toimeentulo: velat, perheen tulot/menot
- Asuminen ja lähipiiri: kuormittavat ja tukevat asiat
- Vapaa-ajanvietto

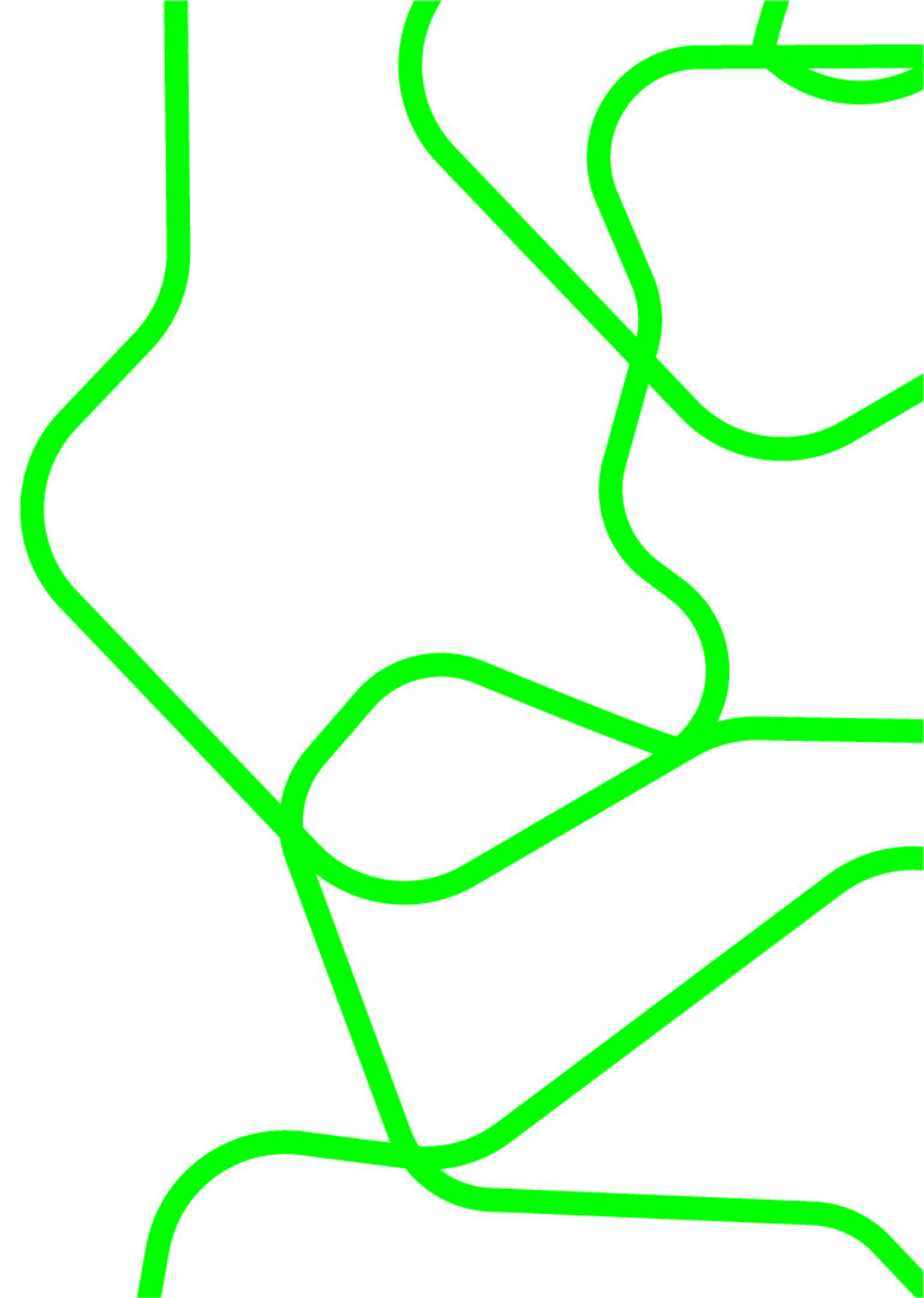
Fysioterapeutin vastaanotto

- Työkykyhoitajan arvion mukaan konsultaatio tarvittaessa ennen lääkärin vastaanottoa
- Asiantuntijafysioterapeutit
- Suoravastaanottofysioterapeutit
- Käytössä mm. UKK-instituutin työikäisen toimintakykytesti (Alpha-Fit) ja Invalidisäätiön / Ortonin selän suorituskestitö
- Toimintakykyarvio ja palaute sekä seurantakäynnit tarvittaessa
- Maksuton asiakkaalle kuten muukin työkykytiimin toiminta

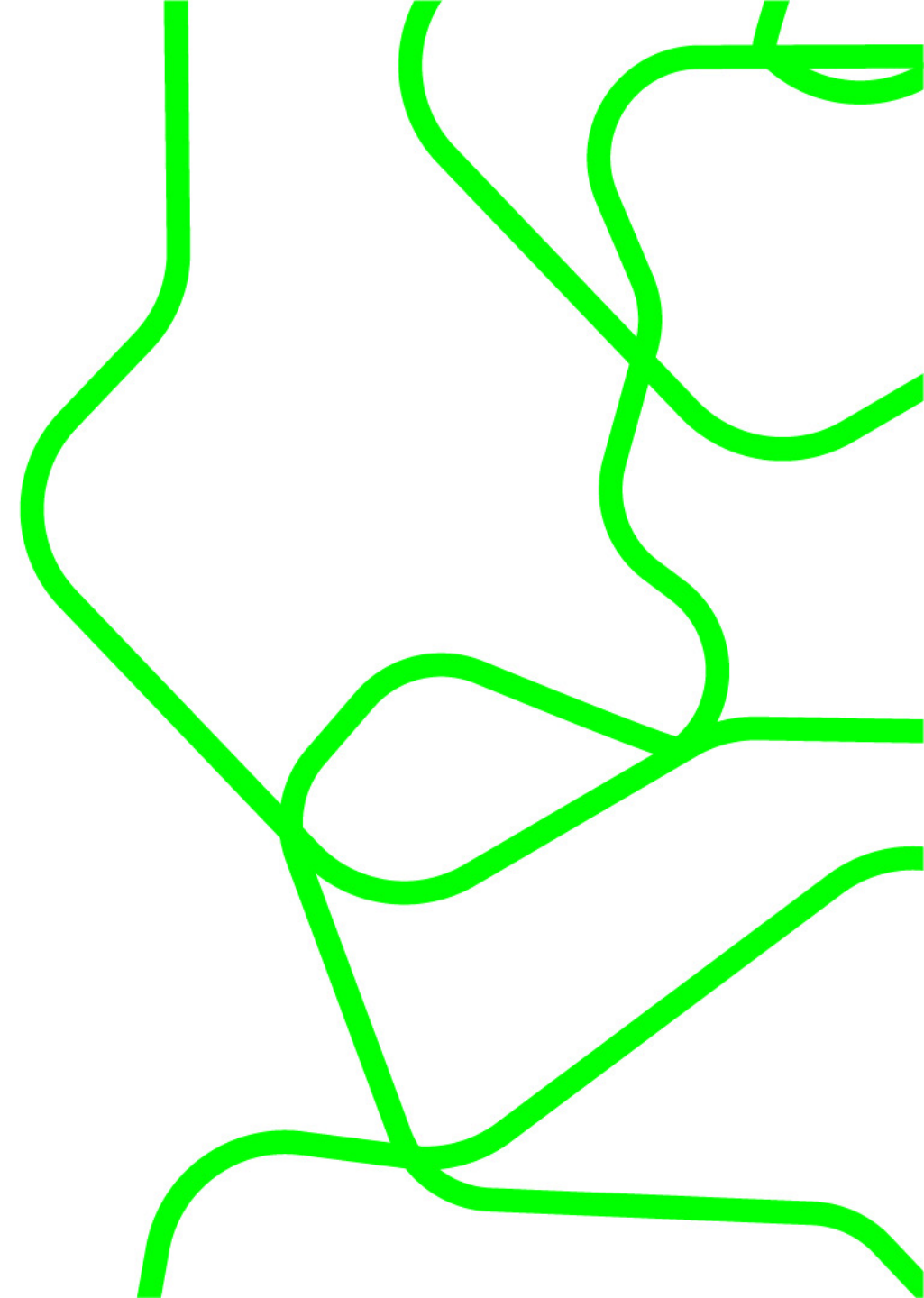
Työkykykoordinaattori avainasemassa

- Savonlinnaan kesä 2023
- Ammatillisen kuntoutuksen ammattilainen
- Apuna työkykytiimin asiakkaiden palveluiden suunnittelijana, apuna hakemusten tekemisessä ja rinnalla kulkijana
- Ohjaa ja neuvoo asiakkaita ja tiimin muita ammattilaisia soveliaimman palvelun löytämiseksi
- Verkostoyhteistyön mahdollistajana

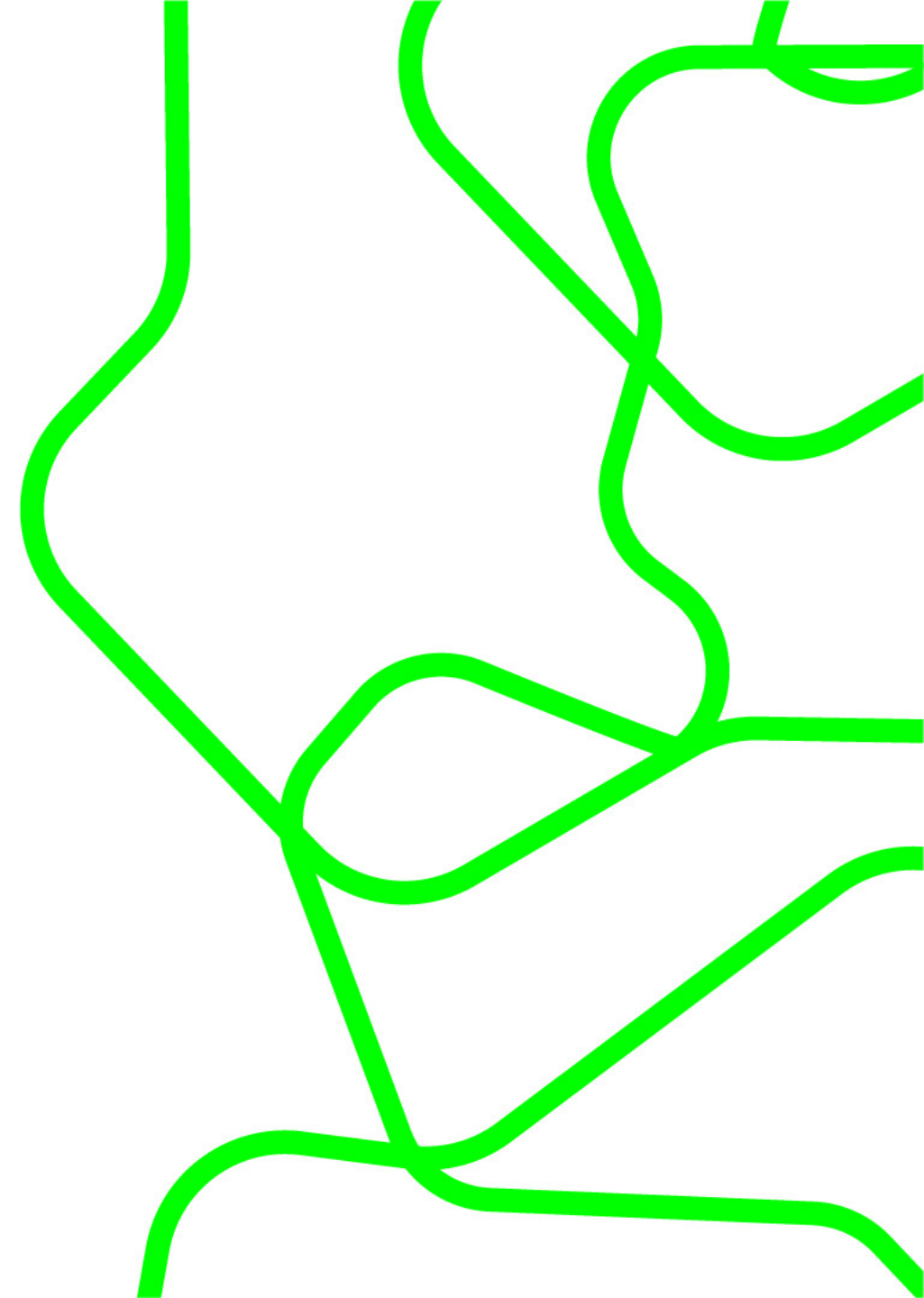
Työkykytiimin Teams lääkärin kannalta

- Työkykyhoitaja esittelee asiakkaan taustatiedot, toiveet, motivaation, tehdyt selvitykset ja kirjaa suunnitelman
- Kukin ammattilainen esittää tarpeelliset tmp omalta osaamisalueeltaan ja työkykyhoitaja huolehtii niiden toteutumisen ja yhteydenpidon asiakkaaseen
- Lääkärin tutkimusta tarvittaessa esiselvitykset ovat valmiina vastaanotolle tullessa ja voidaan tehdä tarvittavat lähetteet ja selvitykset esim. kuvantamiset, esh
- Ammatillisen kuntoutuksen suunnitelmaa toteutetaan sovitusti joko heti tai selvitysten valmistuttua
- B-lausunnon tarve. Kannattaako tehdä vasta, kun tieto hakemuksesta?

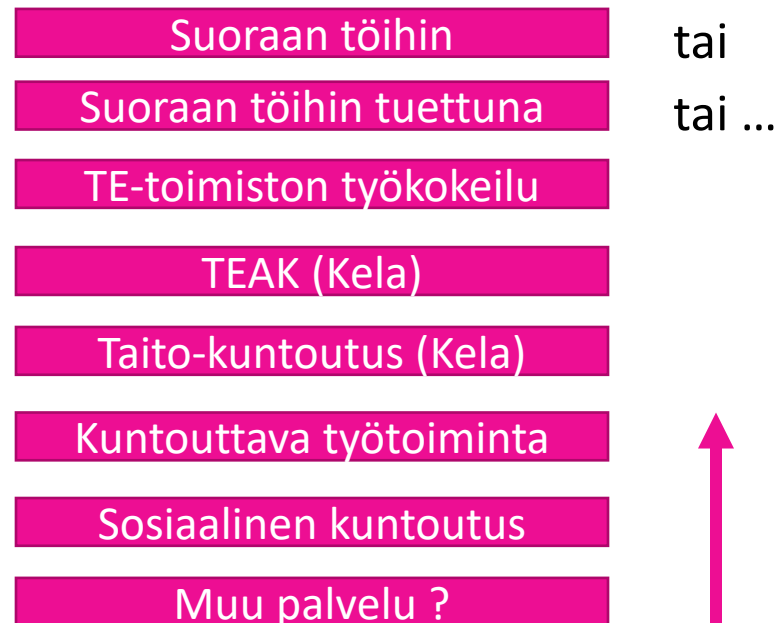
Työkykylääkärin vastaanotto

- Hoitajan tarkastus kaiken perusta
- Työkykytiimin suositukset kirjattuna potilastietojärjestelmään
- Helpompi fokusoida
- Varattu aika 1½ tuntia kuluu eikä aina riitäkään
- Kokonaisvaltainen yleislääkärin vastaanotto
- Paljon jatkohoidettavia asioita ja selviteltäviä terveyspulmia
- Hyvällä kirjauksella voi jatkaa hoitoa helpommin
- B2-lausunto on tullut tutuksi

Ammatillinen kuntoutus / sosiaalinen kuntoutus

-
- **Työttömänä yli 3 v**
- yksilöllinen polku

Ammatillinen kuntoutus selvitys (Kela)

Nuotti-valmennus (Kela)

Suoraan töihin

- Ilmoittautuminen työnhakijaksi
- Työnhakuvelvoite 4 työpaikkahakemusta/ kk, voidaan vähentää esim. terveydellisin perustein
- Työttömyysetuuden menetys, jos työnhaku ei voimassa
- Mahdollisen karenssin aikana toimeentulotuki Kelasta

Tuettuna töihin - palkkatuki uudistus 1.7.23

- Uudistuksen tavoitteena on edistää heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä, yksinkertaistaa järjestelmää ja lisätä tuen käyttöä yrityksissä
- Pääosin epäedullisessa asemassa tai alentuneesti työkykyisten työllistymisen tukeminen
- 15-25-vuotiaille, 50 vuotta täyttäneille, perusasteen koulutuksen varassa oleville, maahanmuuttajille, vähintään 6 kk ansiotyötä vailla olleille, alentuneesti työkykyisille
- 50% palkkakustannuksista, enintään 10 kk
- Vamman tai sairauden perusteella alentunut työkyky tai 55 vuotta täyttänyt, 70% palkkakustannuksista

Ammatillinen kuntoutus

- Järjestäjinä Kela, työeläkelaitokset, tapaturma- ja liikennevakuutuslaitokset sekä ammatilliset oppilaitokset
- Työikäisille, joilla sairauden tai vamman vuoksi uhka työkyvyttömyydestä tai heikentyneestä työ- ja ansiokyvystä
- Voi sisältää tutkimuksia, työ- ja koulutuskokeiluja, työhön valmennusta, ammatillista koulutusta, elinkeinotukea, työn tai opiskelun työvälineitä

TE-toimiston työkokeilu

- Maksetaan sama etuus kuin työttömänä
- Edellytys TE-toimiston asiakkuus joko työnhakijana tai ammatinvalinnan ohjauksen palveluissa
- Työllistymissuunnitelman osana työttömyysetuus voi olla korotettu
- Palkallisessa työkokeilussa Keva maksaa kuntoutusrahaa työnantajalle

TEAK - Kelan työllistymistä edistävä ammattillinen kuntoutus

- Palvelulinjat: työkokeilu, työhönvalmennus sekä näiden yhdistelmä – Kela auttaa valinnassa
- Yksilöllinen, voi sisältyä ryhmätoimintaa
- Mahdollisimman lähellä kotia
- Sairauden hoidon vaiheen tulee mahdollistaa työpaikalla tapahtuva työskentely (B-lausunto)
- 16-29- vuotiaille myös ilman todettua sairautta
- Maksutonta, mahdollinen oikeus kuntoutusrahaan ja matkakorvauksiin

TEAK

Työkokeilu

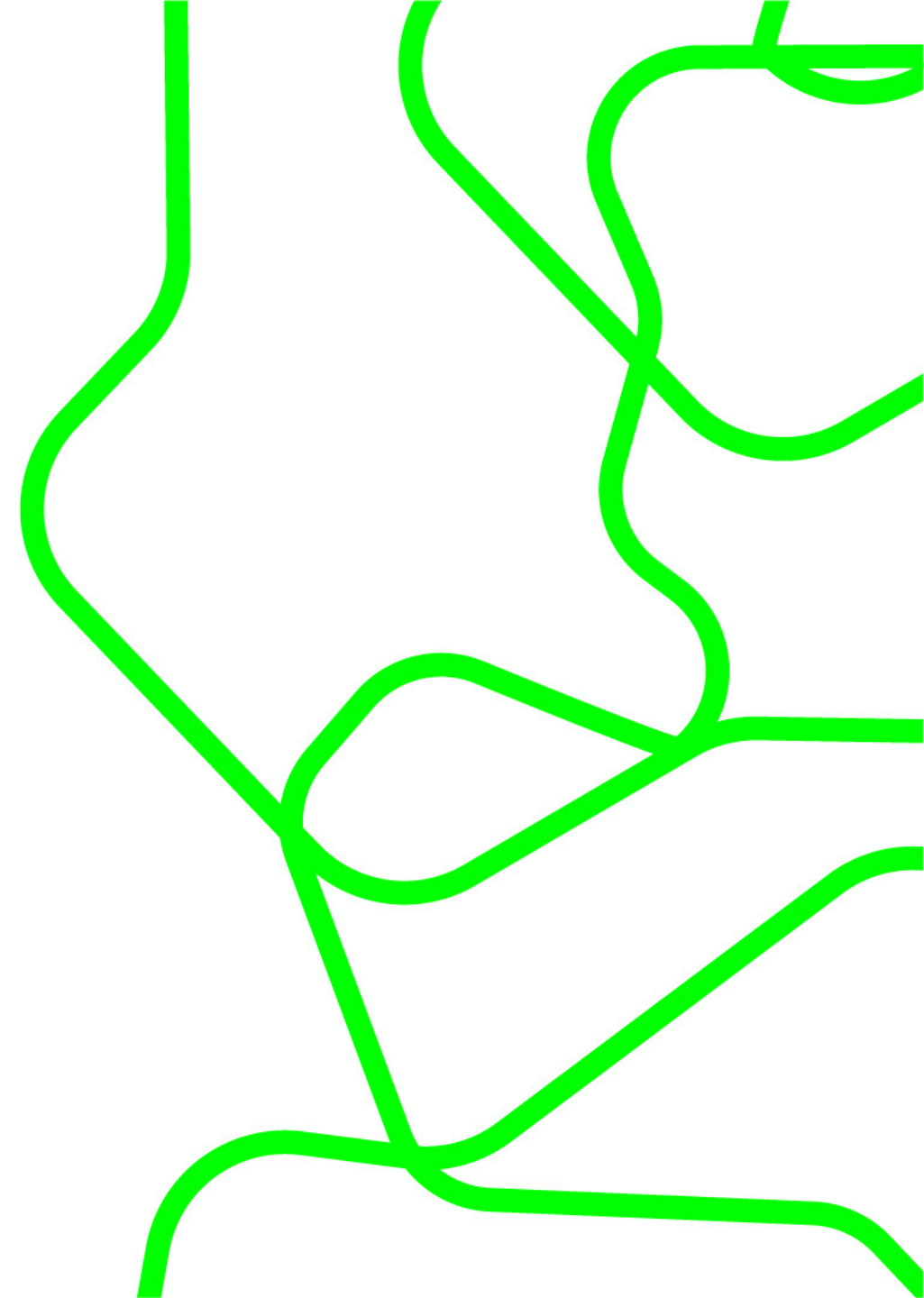
- ammatillisen urasuunnitelman varmistus, opiskeluala tai konkreettinen työtavoite löytyy
- 3-6 kk, voi jatkua työvalmennuksena

Työhönvalmennus

- Työpaikan etsiminen ja palkkatyö, myös yrittäjänä tai ammatinharjoittajana
- Kesto 3-21 kk

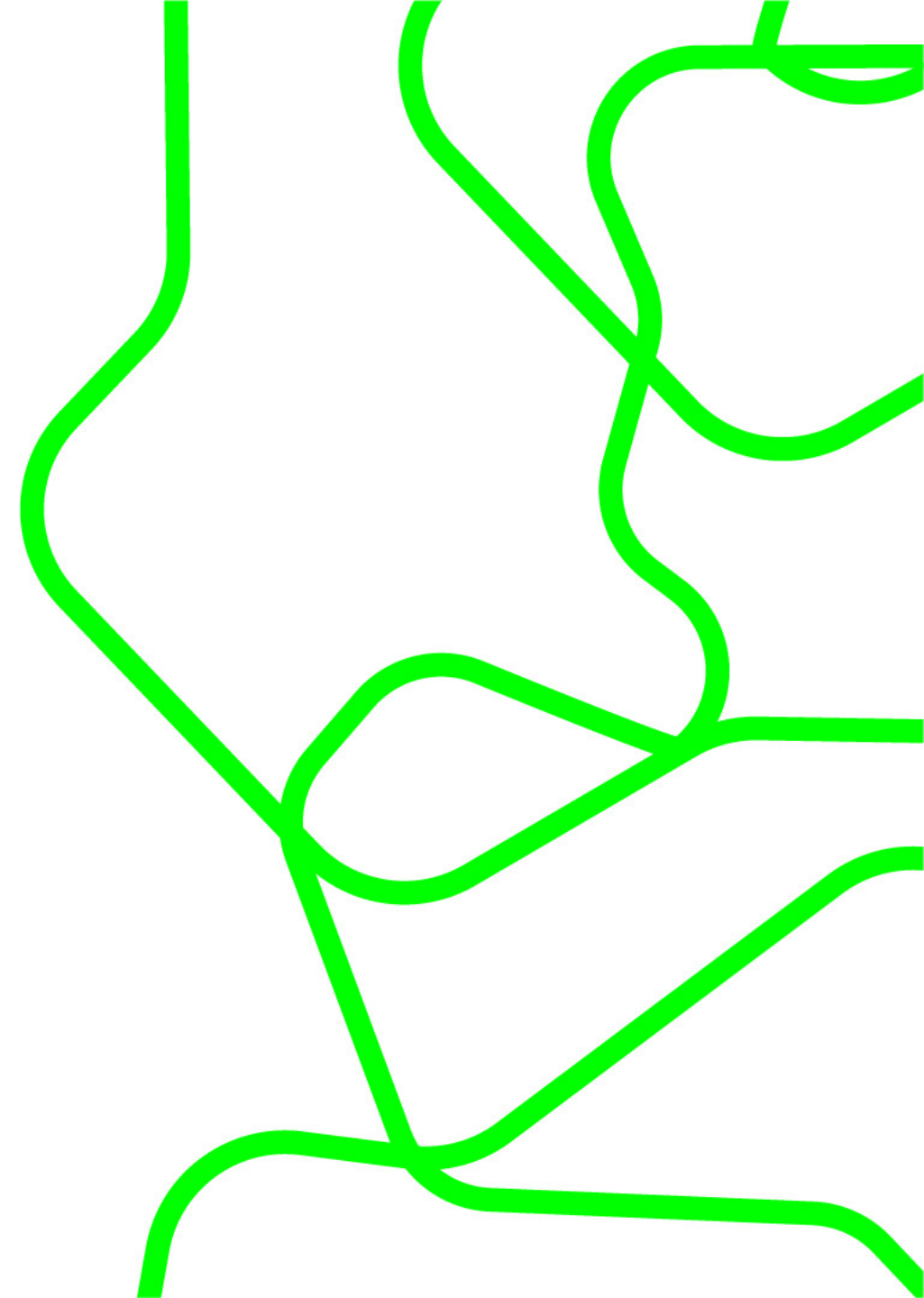
Yhdistelmä

- Runsas valmentajan tuki
- Kesto 6-26 kk

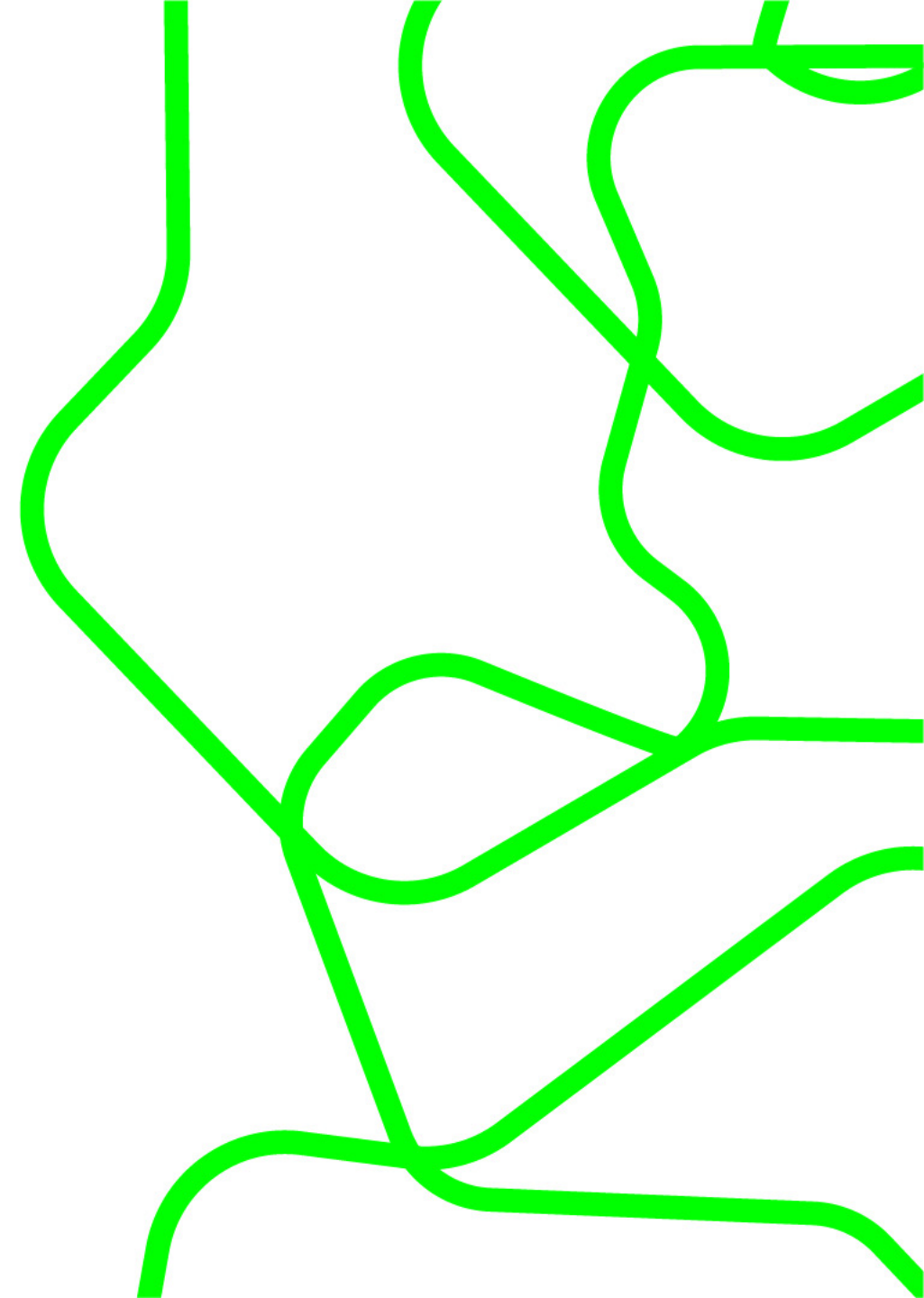
Taito-kuntoutus (Kela)

- Sairaus tai vamma vaikeutta pääsyä työelämään tai opiskelemaan tai niissä jatkamista sekä ammatillisen suunnitelman edistämiseksi
- Sisältää yksilö- ja ryhmäkuntoutusta ja työharjoittelua, kesto max. 106 päivää
- Tukea tarvitseville 18-64-vuotiaille B-lausunnolla
- Oma ohjaaja tukena koko kuntoutuksen ajan
- 6-16 yksilötapaamista, 17-20 ryhmäkuntoutusta, 50-70 päivää työharjoittelua
- Aloitusjakso, työharjoittelujakso, syventävä jakso ja päätösjakso

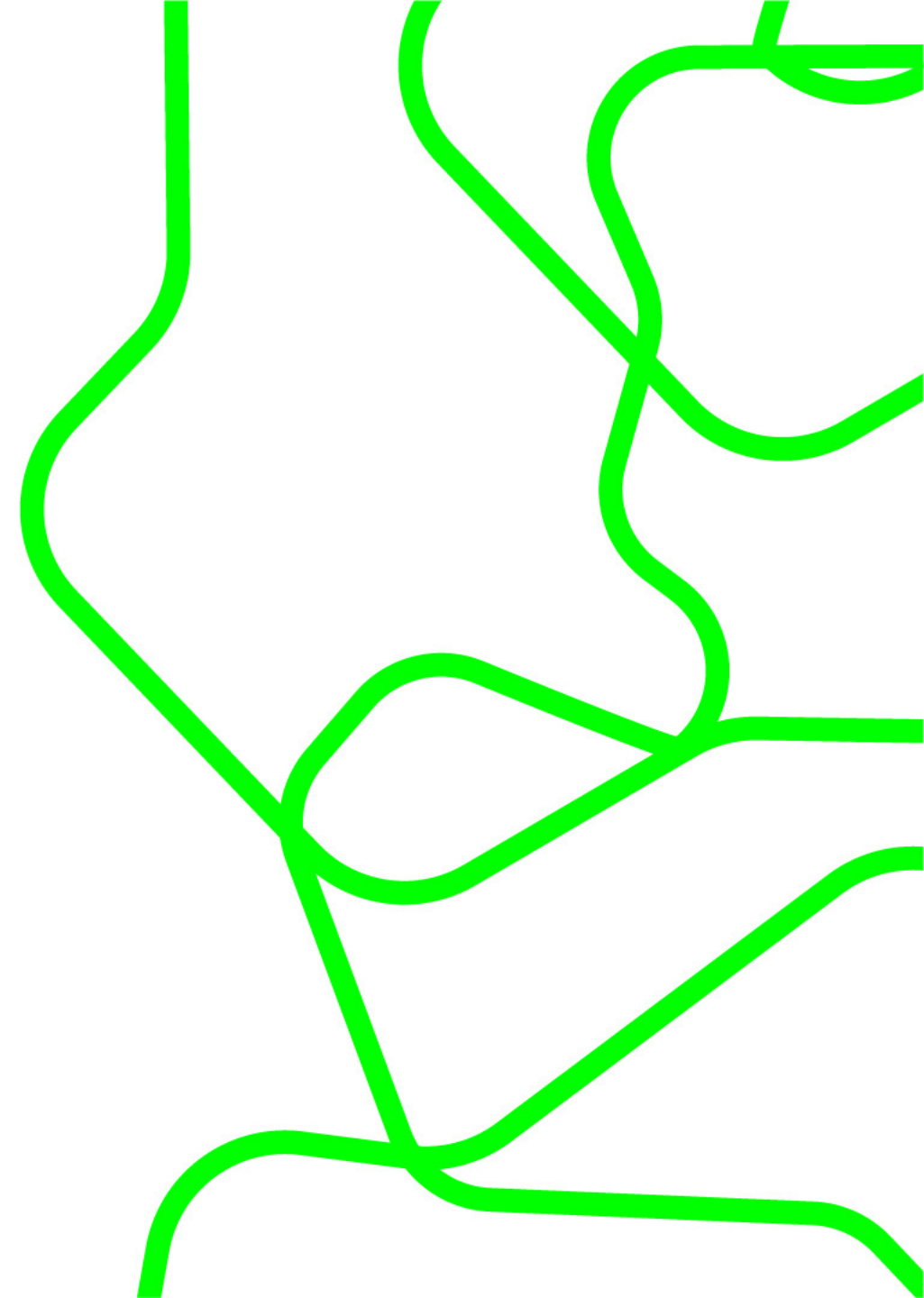
Kuntouttava työtoiminta

- STM vastaa, sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu, toissijainen TE-palveluihin nähden
- Tavoitteena työttömyyden aiheuttamien kielteisten toimintakykyvaikutusten ehkäiseminen, elämän- ja arjenhallinnan sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
- Yksilöllinen aktivointisuunnitelma, jonka laativat TE-toimisto ja HVA yhdessä asiakkaan kanssa
- Osa- tai kokopäiväisesti 1-4 päivää/vko 3-24 kk ajan
- Tavoitteellisuus: elämänhallinnan ja toimintakyvyn parantaminen tavoitteena työllistyminen, koulutus tai TE-hallinnon työllistymistä edistävät palvelut

Sosiaalinen kuntoutus

- Sosiaalihuoltolain alaista toimintaa (STM) hallintopäätöksellä, jossa määritellään tuen tarpeen vastaavat sisällöt
- Monimuotoisuus: sos toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen, kuntoutusneuvonta- ja ohjaus sekä yhteensovittaminen, arkipäivässä suoriutuminen, tuki vuorovaikutussuhteissa jne
- Monialaista yhteistyötä lääkinnällisen, ammatillisen ja kasvatuksellisen kuntoutuksen kanssa
- Tavoite esim. arjen taidot, päihteetön arki, koulutukseen tai työhön liittyvät taidot, ryhmässä toimiminen

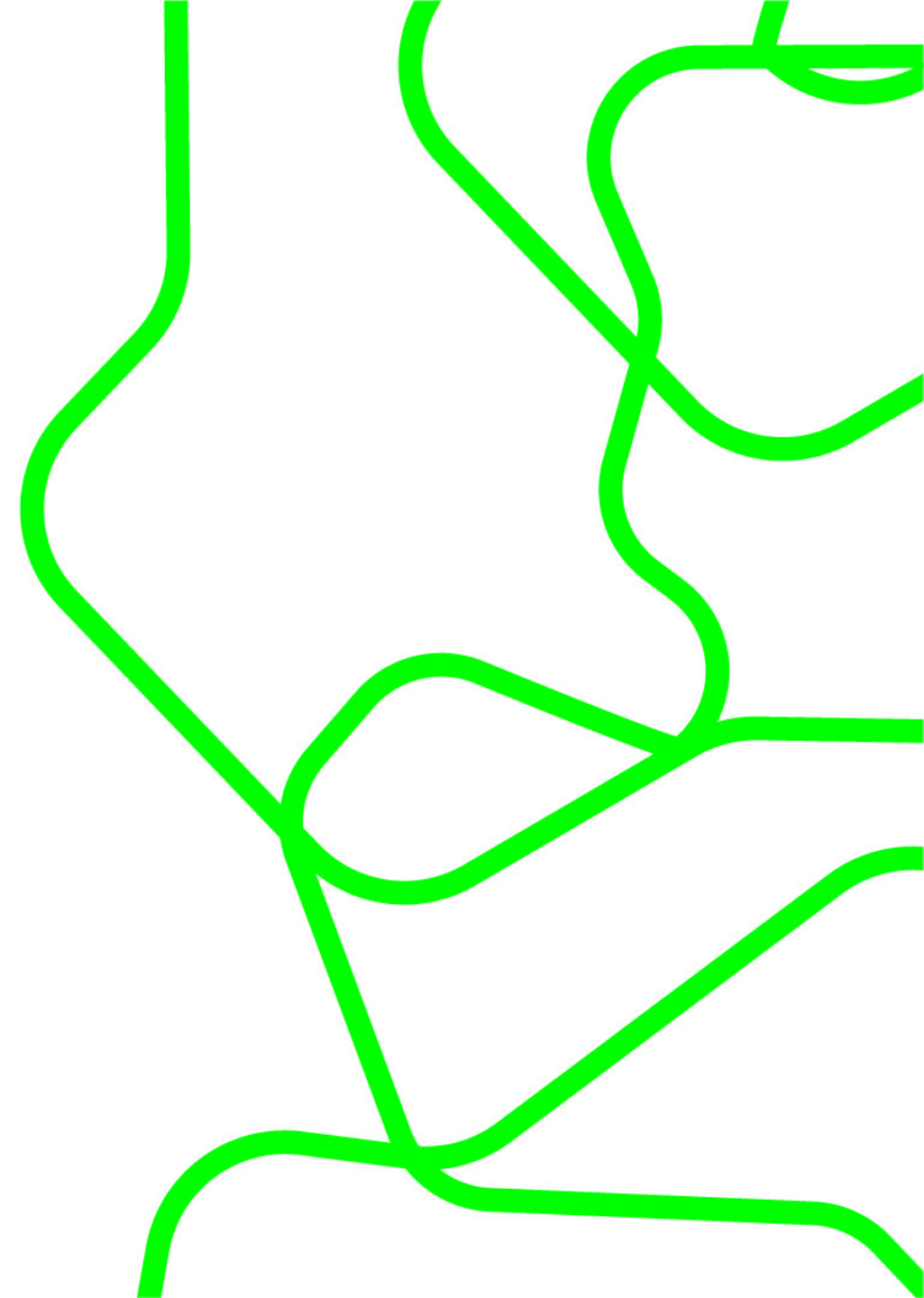

AKSE= Ammatillinen kuntoutus Kela

- Aikuisille ja työikäisille nuorille, kun työ- tai opiskelu kyky heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi (B-lausunto)
- Ilman todettua sairautta 16-29-vuotiaat
- Moniammatillinen tiimi apuna ammatillisen kuntoutussuunnitelman laatimisessa
- 10 kuntoutuspäivää sisältää alkuselitys (kartoitus 2-4 päivää), jatkoselvitys (ammatillisen kuntoutussuunnitelman laatiminen 6-8 päivää) ja seurantaohjelman/ seurantaohjelmien
- Maksuton, mahdollinen kuntoutusraha ja matkakustannukset

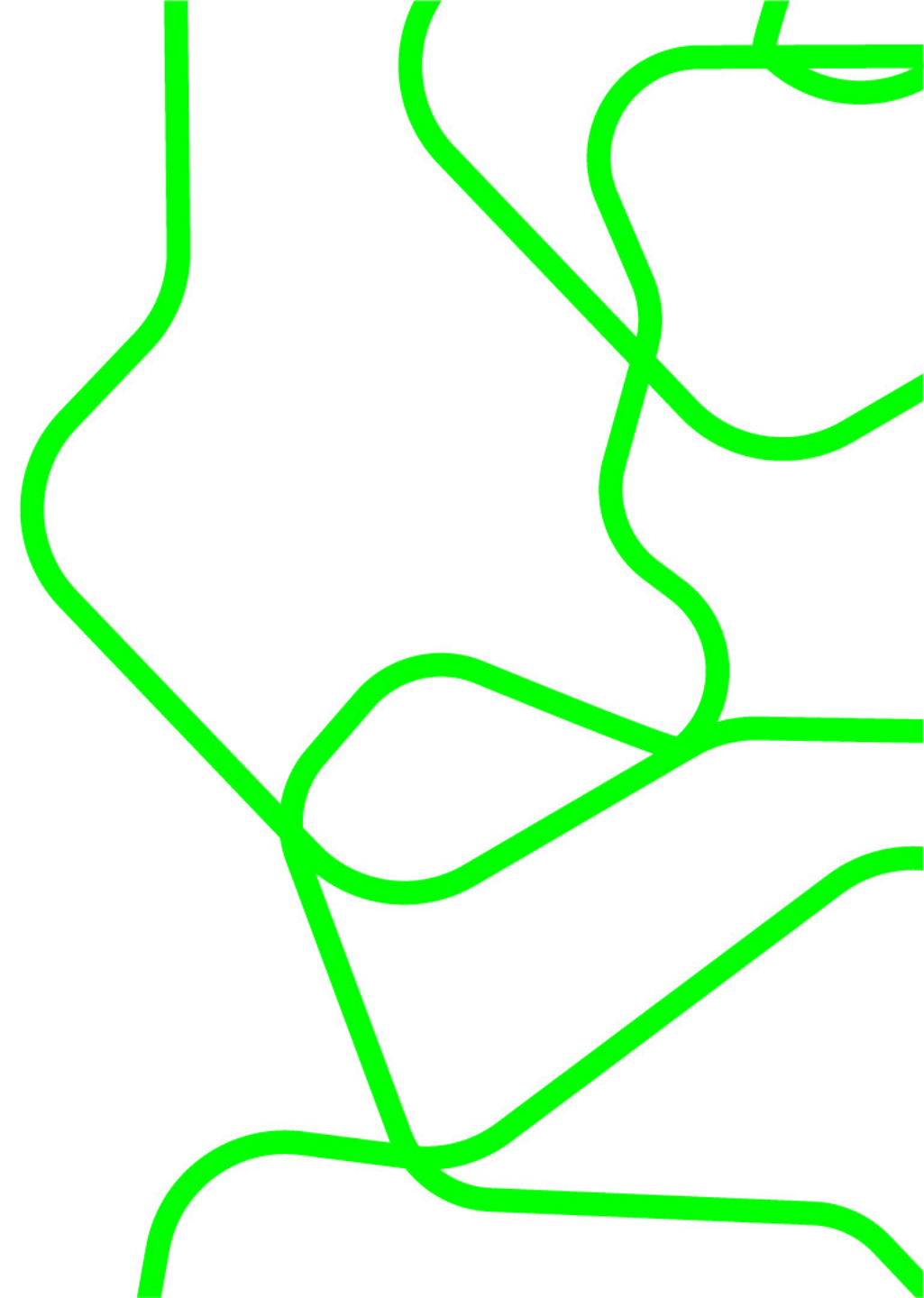
Nuotti-valmennus Kela

- Henkilökohtainen valmennus, kun toimintakyky heikentyy
- Askeleet kohti opiskelu- ja työelämää
- Ilman todettua sairautta (ei B-lausuntoa)
- 16-29-vuotiaille, kun tuen tarve jokapäiväisen elämän haasteisiin ja tulevaisuuden suunnitelmien laatimiseen
- Henkilökohtaiset tapaamiset max. 20 x 1 tunti oman valmentajan kanssa esim. asiointiapu
- Kesto 5 kk, muun kuntoutuksen/ työtoiminnan ohessa 10 kk.
- Kuntoutusraha mahdollinen

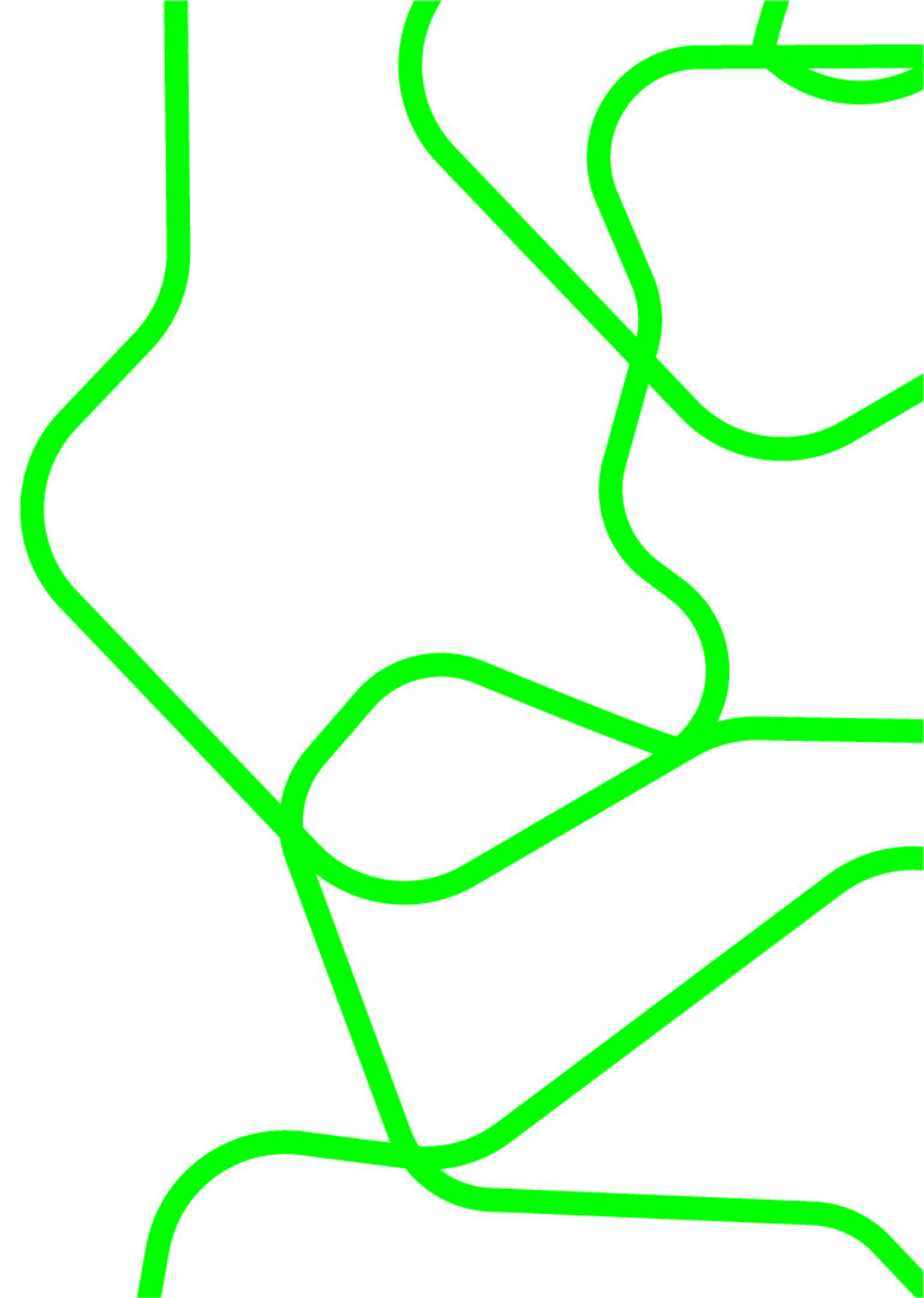
Työkanava Oy 1.9.22 alkaen

- Valtion omistama erityistehtäväyhtiö, laki 1.7.2022
- Tehtävänä työllistää vaikeimmassa asemassa olevia osatyökykyisiä
- Yhtiö palkkaa työntekijän suoraan työsuhteeseen ja myy edelleen heidän työpanostaan
- Tavoite kohentaa ja tukea työntekijöiden osaamista ja työmarkkinavalmiutta niin, että he kykenevät työllistymään itsenäisesti avoimille työmarkkinoille vuoden
- Alussa muutama sata työntekijää, tavoite 1000
- Polku Työkanavaan aina TE-toimiston kautta (Pohjanmaan TE-toimisto)

Terveyskeskuslääkäarin mietteitä 1

- Oman aikaisemman kokemuksen perusteella hankalia, aikaa vieviä ja osaamisen ulkopuolella olevia potilaita - Miten minä jaksan tehdä tätä työtä?
- Potilaan odotukset ja toiveet ristiriidassa lääkärin objektiivisen terveydentilaan perustuvan näkemyksen kanssa – usein monien päiväraha/ eläkehylkyjen jälkeen
- Löytyy paljon selvittämättömiä terveyspulmia
- Potilaan aiemmat kokemukset leimaavat usein vastaanottoa

Terveyskeskuslääkärin mietteitä 2

- Taustalta nousee usein esille jokin potilaalle ammattilaisen aikaisemmasta tapaamisesta mieleen jäänyt kommentti, esim. eläkkeelle
- Muiden ammattilaisten tekemät selvitykset auttavat olennaisesti -> moniammatillisuus ja samaan tietojärjestelmään kirjaaminen elintärkeää – paluuta vanhaan vaikea nähdä
- On tärkeää, että työkykytiimin ammattilaiset viestivät potilaalle saman suuntaisesti eli työhön kuntoutumisesta

Take Home Message

Työkykytiimi viitoittaa tien työelämään

Kiitos!